

BESLUT

2019-03-18

Dnr: 18/03759

SAKEN

Morgonpasset i P3, 2018-10-19, inslag om nyhet om skattesvindel; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

I inslaget diskuterades två aktuella nyheter, bland annat uppgifter om att banker ska ha medverkat i skattesvindel. Om detta sades bland annat följande.

(Programledare 1) – Den andra är den här sjuka skattebluffen [...] Det är typ att olika såhär börsmäklare, banker och sånt har liksom blåst europeiska skattebetalare på 70 miljarder kronor. [...] Det är att det är den största skattesvindeln i modern tid. [...] (Pgl 2) – Var det inte någonting också med Danske Bank, att de har... (Pgl 3) – Men alla banker hade väl typ, typ varit med. (Pgl 2) – Men det var något annat med Danske Bank, eller om det var, Handelsbanken kanske det var. (Pgl 1) – Ja, Handelsbanken figurerar i det här, men där ska vi väl vara lite försiktiga med... Jag vet inte exakt vad de har gjort, men typ... Det är Deutsche Bank och Danske Bank och massa banker som, de ska ha varit inblandade i det här och fått sådana skatteupplägg som gjort att de tjänat skitmycket pengar som de inte borde haft. Ja, SEB var det kanske [ohörbart]. [...] För de har intervjuat någon advokat som ska ha varit inblandad i det här men sedan hoppat av. Och han säger att det är såhär krit, kritstreckskostym-organiserad brottslighet. Att det är liksom samma som [...] folk som skjuter på gatan, alltså den typen av organiserad brottslighet, bara det här att det här är, ja, i kostym helt enkelt. (Pgl 3) – Ja, och att ingen dör, väl.

Programledare 2 föreslog sedan att de borde bjuda in folk som kunde prata mer om vad som händer med våra skattepengar eftersom de inte visste så mycket mer om nyheten.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att uppgifterna om vilka banker som var anklagade för skattesvindeln var helt felaktiga. Programledarna slängde ur sig namnen på flera olika banker, trots att bara en var anklagad.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio (SR) anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför i huvudsak följande.

Morgonpasset i P3 sänds varje morgon och är ett lättsamt aktualitetsprogram som tar upp dagsaktuella frågor ur ett humoristiskt perspektiv. Programmet bygger inte på ett skrivet manus, utan det är programledarnas personligheter och funderingar som i stor utsträckning präglar programmets ton och ämnen. Det aktuella inslaget innehöll ett samtal om att en grupp finansmän och advokater, tillsammans med några av världens största banker, påstods ha genomfört ett avancerat upplägg för att komma åt Europas skattemedel. Nyheten avslöjades den 18 oktober 2018 av ett internationellt nätverk där bland andra Sveriges Television och TT ingick.

I programmet sa en av programledarna att det för tillfället fanns två stora världsnyheter som han inte visste så mycket om, men som han ville lära sig mer om. Samma programledare redogjorde sedan för avslöjandet, som är beskrivet i andra medier som "Europas största skattestöld i modern tid". En annan programledare frågade om Danske Bank var involverad och en annan programledare svarade med frågan "men alla banker har väl typ varit med?" varpå Handelsbanken nämndes. Programledaren som tagit upp nyheten svarade då att "Handelsbanken figurerade där, men det ska vi nog vara försiktiga med, jag vet inte exakt vad de har gjort". Strax därpå sa samma programledare att det var SEB det rörde sig om, vilket han fått höra av programmets producent.

Programmets underhållande karaktär i kombination med programledarnas lättsamma ton gör det tydligt för lyssnarna att programledarna spekulerade kring den aktuella nyheten. Förutom SEB var Deutsche Bank och Danske Bank två av de banker som pekades ut i samband med granskningen. Att dessa banker nämndes av programledarna var därför inte felaktigt. Omständigheten att även Handelsbanken nämndes kan inte utgöra en sådan uppgift som innebär att inslaget strider mot kravet på saklighet. I samband med att Handelsbanken nämndes uttryckte en av programledarna att de inte visste vad som har hänt och att de borde vara försiktiga med att uttrycka sig om saken. Programledarna ställde mycket frågor till varandra och det framgick att de inte kände till alla omständigheter bakom nyheten. Även efter programledarnas spekulativa samtal enades de om att de borde bjuda in någon som kan prata om nyheten eftersom de själva inte visste så mycket om den. Det ska även framhållas att ingen av de banker som nämndes i inslaget har begärt genmäle.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet tillämpas enligt praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Det kan diskuteras om programledarnas beskrivning av vilka banker som var utpekade i avslöjandet om skattesvindlar står i strid med kravet på saklighet. Med hänsyn till att programledarna flera gånger sa att de var osäkra på uppgifterna och inte visste tillräckligt om ämnet anser dock nämnden att inslaget inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Staffan Dopping, Malin Bergström, Bo-Erik Gyberg och Pia Rehnquist efter föredragning av Rasmus Johansson.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Rasmus Johansson

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.